

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 95 0 П 053787 21 Рев
Бања Лука, 09.03.2022. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као председника вијећа, Тање Бундало и Горјане Попадић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља Д.Т. из Т., кога заступа пуномоћник Н.Р., адвокат из Т., против туженог Н.В. из Т., кога у ревизионом поступку заступа пуномоћник Г.С.В., адвокат из Б., ради накнаде штете због клевете, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Окружног суда у Требињу број 95 0 П 053787 21 Гж 2 од 23.04.2021. године, на сједници вијећа одржаној дана 09.03.2022. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се усваја, обје нижестепене пресуде се преиначавају у оспореном усвајајућем дијелу, тако што се тужбени захтјев тужитеља и захтјев тужитеља за накнаду трошкова поступка, у цјелости одбијају.

Тужитељ се обавезује да туженом надокнади трошкове ревизионог поступка у износу од 240,00 КМ, у року од 30 дана од дана достављања преписа пресуде.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Требињу број 95 0 П 053787 19 П 2 од 05.11.2020. године утврђено је да је тужени изнио клевету у виду увредљивог клеветничког садржаја у односу на тужитеља на начин што је злоупотребио право на слободно изражавање предвиђено чланом 10. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, свјесно наводећи увредљиви клеветнички садржај у односу на тужитеља, називајући овога „воајером“ и то у чланку-колумни под насловом „Злоупотребе младих и партијско матурско вече“, објављеним на фејсбук инфо порталу туженог дана 16.05.2018. године. Тужени је обавезан да, на име накнаде нематеријалне штете у виду душевних болова због изношења увредљивог клеветничког садржаја, односно душевних болова због повреде части и угледа, тужитељу исплати износ од 1.500,00 КМ, са законском затезном каматом почев од дана 05.11.2020. године као дана доношења првостепене пресуде па до исплате, као и да му надокнади трошкове парничног поступка у износу од 1.768,75 КМ, са законском затезном каматом рачунајући од 05.11.2020. године као дана пресуђења па до исплате. Захтјев тужитеља, преко досуђеног износа, у износу од 4.500,00 КМ је одбијен као неоснован.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Требињу број 95 0 П 053787 21 Гж 2 од 23.04.2021. године, жалбе странака су одбијене и првостепена пресуда потврђена.

Изјављеном ревизијом другостепену пресуду, у усвајајућем дијелу, побија тужени, због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи, или да се иста укине и предмет врати на поновно суђење.

У одговору на ревизију тужитељ предлаже да се ревизија одбаци као недопуштена или да се иста одбије као неоснована.

Према одредби члана 237. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 - даље: ЗПП) изјављена ревизија није дозвољена, али је тужени предложио да се о ревизији одлучи примјеном одредбе члана 237. став 3. ЗПП, те је означио правно питање због којег се ревизија подноси, уз образложење да је одлучивање о ревизији од значаја за обезбјеђење јединствене примјене права и равноправности свих у његовој примјени. Налазећи да правни ставови из побијане пресуде нису подударни са ставовима овог суда израженим у више одлука, у погледу законских изузетака од одговорности за клевету, примјеном одредбе члана 237. став 3. тачка 2. овај суд је ревизију дозволио.

Ревизија је основана.

Предмет спора у овој парници је захтјев тужитеља за утврђење да је тужени у односу на њега изнио клевету у виду увредљивог и клеветничког садржаја називајући га воајером и то у чланку – колумни под насловом "Злоупотребе младих и партијско матурско вече" објављеним на Ф. инфо порталу туженог 16.05.2018. године, те да се тужени обавезе да му на име претрпљених душевних болова због клевете, односно душевних болова због повреде части и угледа, исплати износ од 6.000,00 КМ.

Одлучујући о захтјеву тужитеља, по проведеном доказном поступку, првостепени суд је утврдио: да је тужени у колумни под називом "Злоупотребе младих и партијско матурско вече", која је објављена на Ф. инфо порталу туженог дана 16.05.2018. године, назвао тужитеља воајером "млади и узорни воајер, требињски Р.Ц. Д.Т."; да је наведена колумна на инфо порталу туженог била 24 часа дневно доступна неодређеном броју лица; да је тужитељ правоснажном пресудом Основног суда у Требињу број 95 0 К 023610 14 К 2 од 26.06.2015. године осуђен због кривичног дјела Производња, посредовање и приказивање дјечије порнографије из члана 200. став 1. КЗРС на казну затвора у трајању од 6 мјесеци, јер је дана 12.05.2011. године, уз помоћ камере мобилног телефона, снимао сексуални однос са малољетницом из Т., начинивши на тај начин аудио-визуелни снимак порнографске садржине; да према налазу вјештака медицинске струке Д.Ј. воајеризам спада у квалитативне поремећаје сексуалног нагона из подгрупе парафилије, односно сексуалне перверзије гдје је поремећен начин реализације сексуалног нагона односно поремећен начин доживљавања сексуалног задовољства; да је према изводу из матичне књиге вјенчаних под редним бројем 156. за 2015. годину тужитељ закључио брак са И.Д. дана ...2015. године; да је према изводу из матичне књиге рођених за малољетно дијете тужитеља, тужитељ стекао кћерку дана ...2017. године.

На темељу тих чињеница, првостепени суд је нашао да је тужени у предметном чланку – колумни изнио неистиниту квалификацију на штету тужитеља, уз то и на увредљив начин. Првостепени суд, даље, налази да је објављивањем наведене колумне тужени изнио неистините чињенице о тужитељу и да је предметно називање тужитеља воајером и Р.Ц. (познатим порно глумцем) извршено од стране туженог путем његовог инфо портала који је доступан неограниченом броју лица, штетило угледу и части тужитеља, који је у браку од 2015. године и има дијете, па да је тужени у смислу одредаба члана 5. став 1. и 11. Закона о заштити од клевете („Службени гласник РС“ бр. 37/01, даље: ЗЗК) одговоран за нематеријалну штету коју је усљед наведеног објављивања трпио тужитељ. Позивом на одредбу члана 200. Закона о облигационим односима ("Службени лист СФРЈ" бр. 29/78, 39/85 и 57/89 те "Службени гласник Републике Српске" бр. 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04- даље: ЗОО), првостепени суд је дјелимично уважио постављени тужбени захтјев до износа од 1.500,00 КМ, док је преко тога износа тужбени захтјев одбио, сматрајући га превисоко постављеним.

Одлучујући о жалбама странака, другостепени суд је прихватио чињенична утврђења првостепеног суда, као и закључак да је тужени одговоран за нематеријалну штету која је спорном колумном тужитељу причињена. Другостепени суд образлаже да, у колумни која је за тему имала организовање матурске вечери у Т. од стране странке ..., помињање тужитеља (који је на том скупу вршио угоститељске услуге) није водило ни доприносило расправи од јавног интереса, а да тужитељ који није позната личност и не бави се политиком, те се не сматра јавном личношћу, не мора имати већи праг толеранције. Утврђујући да се описано понашање сексуалног нагона (воајеризам) не може довести у везу са кривичним дјелом за које је тужитељ осуђен, као и да спорни наводи представљају чињенице а не вриједносне судове, те да се може сматрати да су изнесени злонамјерно, јер се не ради о друштвеном проблему и критиковању власти, другостепени суд закључује да је правилно утврђено да се ради о клеветничком изражавању и да је тужени правилно обавезан на накнаду нематеријалне штете. Другостепени суд је оцијенио као неосноване жалбене наводе тужитеља којима се приговарало висини досуђене накнаде нематеријалне штете, па је из свих ових разлога изјављене жалбе одбио и првостепену пресуду потврдио.

Нижестепене пресуде нису правилне ни законите.

Одредбом члана 4. став 1. ЗЗК прописано је да се тај закон примјењује на све тужбе за накнаду штете, уколико су поднесене поводом незаконите повреде угледа изазване изношењем или преношењем нечег неистинитог, без обзира на врсту тужбе.

Одредбом члана 5. истог закона прописано је да свако пословно способно лице које проузрокује штету угледу физичког или правног лица изношењем или преношењем изражавања нечег неистинитог, идентификујући то лице трећем лицу, одговорно је за клевету, ако је то лице проузроковало штету у својству аутора, уредника или издавача изражавања, или у својству лица које је на неки други начин ефикасно контролисало садржај тог изражавања, као и правно лице које је објавило изражавање.

Одредбом члана 6. став 1. ЗЗК прописани су изузеци од одговорности односно да се, између осталог, неће одговарати за клевету ако се ради о изражавању мишљења или када је изражавање у суштини истинито (тачка а). Када суд доноси овакву одлуку, узима у обзир све околности случаја, нарочито укључујући: начин, облик и вријеме изношења или преношења изражавања, природу и степен проузроковане штете, добронамјерност и

придржавање опште прихваћених професионалних стандарда од стране штетника, вјероватност да би штета настала и да изражавање није изнесено или пронесено, податак да ли изражавање садржи објективну и тачну информацију о изражавању других лица и да ли се односи на питања из приватног живота оштећеног или питања од политичког или јавног значаја (члан 6. став 2.).

У конкретном случају, према оцјени овога суда се не ради о изношењу чињеница (чије постојање се може доказати), већ се ради о изражавању мишљења односно вриједносних судова (што није подложно доказивању), што се и у ревизионим наводима тврди. Наиме, у спорној колумни тужитељ се бави темом организовања „партијских“ матурских вечери за ученике завршних разреда требињских средњих школа, те у истој помиње и тужитеља који је на тим вечерима као самостални предузетник обављао угоститељске услуге. Називајући тужитеља младим и узорним воајером, требињским Р.Ц., тужени изражава своје мишљење (вриједносни суд) о личности тужитеља, без обзира на значење и дефиницију воајеризма, а тужени не износи чињенице које се тичу понашања тужитеља (одређена чињења или нечињења) и којима једино може доћи до повреде слободе изражавања, како то неправилно наводи другостепени суд.

Стога, те имајући у виду да такав суд туженог о личности тужитеља, као особе са поремећеним начином реализације сексуалног нагона, има „подлогу“ у кривичном дјелу за које је тужитељ правоснажно осуђен, произлази да се у конкретном случају имају примјенити изузеци од одговорности у смислу одредбе члана 6. ЗЗК.

Како, дакле, није утврђено постојање одговорности, то је изјављена ревизија усвојена и обе нижестепене пресуде, у оспореном усвајајућем дијелу, примјеном одредбе члана 250. став 1. ЗПП, преиначене тако што је захтјев тужитеља у цјелости одбијен.

Сагласно одредбама члана 397. став 2. и 386. став 1. ЗПП, с обзиром да су нижестепене пресуде преиначене, то је налагало да се преиначи и одлука о трошковима првостепеног поступка. Међутим, како на рочишту за главну расправу тужени није ставио захтјев за накнаду трошкова поступка, то му имајући у виду одредбу члана 396. став 1. и 2. ЗПП, исти нису ни досуђени, већ је само одбијен захтјев тужитеља за накнаду трошкова поступка. Тужени није затражио ни накнаду трошкова жалбеног поступка. Туженом су досуђени трошкови ревизионог поступка, на име састава ревизије у траженом износу од 240,00 КМ, што је мање од износа који би туженом припадао по тарифном броју 2. Тарифе о наградама и накнади трошкова за рад адвоката („Службени гласник РС“ бр. 68/05), док тужени није затражио накнаду таксе на ревизију.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић